

Forum for byutvikling og bytransport

Første arbeidsseminar: Kunnskapsbehov (26.09.2018, kl.12-16)

Tilstede: *Grethe Salvesvold (Skedsmo kommune), Øyvind Daaland Lesjø (Skedsmo kommune), Elisabeth Østnor (Haugesund kommune), Kari Klynderud Sundfør (Oppland fylkeskommune), Lars Christian Stendal (Jernbanedirektoratet), Camilla Lee Maana (LO), Grete Valen Blindheim (Ålesund kommune), Ine Gjellebæk (Buskerud fylkeskommune), Marte Bakken Resell (Telemark fylkeskommune), Jomar Saterøy Maridal (Trøndelag fylkeskommune), Hilde Habberstad (Østfold fylkeskommune), Katrine Erikstad (Nordland fylkeskommune) [via Skype], Aud Tennøy (TØI), Maja Karoline Rynning (TØI), Kjersti Visnes Øksenholt (TØI) [referent].*

Prosjektleder Kjersti Visnes Øksenholt ønsket velkommen og ga en kort introduksjon om forumet og planen for dagen.

Aud Tennøy (TØI) snakket om hva som er viktige kunnskaps- og forskningsbehov sett fra forskersiden, mens Øyvind Daaland Lesjø (Skedsmo kommune) snakket om hva som er viktige kunnskaps- og forskningsbehov sett fra praksis.

Det ble deretter gjennomført gruppediskusjoner og plenumsdiskusjoner om utfordringer, kunnskapsmangler, mv.

Oppsummerende referat fra diskusjoner

Under følger en oppsummering av hvilke kunnskapsbehov og tematikker som deltagerne i arbeidsseminaret var opptatt av at det trengs mer kunnskap om. I dette første arbeidsseminaret var målsettingen å få opp mange ulike og relevante problemstillinger, slik at arbeidsseminaret kunne fungere som innspill til å utvikle en programplan for forumets arbeidsseminar for årene 2019 og 2020.

Småbyforskning

- Storbyforskning blir lett avskrevet som noe som ikke angår de mindre byene.
- Målene er like (nullvekstmålet som ambisjon), men situasjonen er ulik på ulike steder. En del av tingene som blir snakket om oppleves ikke relevant overalt, og alle steder har sine særtrekk.
- Spørsmål/tematikker listet under bør også omhandle forskning på 'småby-nivå'

Arealbruk

- Er det slik at fortetting automatisk betyr høy bebyggelse og påfølgende høydediskusjoner? Kan man fortette uten å gå i høyden?
- Det er et trykk på å bygge høyt i småbyene. Det er bra fordi det øker tetthet (noe som er klimavennlig), og lønnsomheten for utbyggere ligger i høyden. Men hva er de negative følgene av dette?
- Transformasjon, bokvaliteter og bomiljø: Hvem flytter inn i nye, sentrale leiligheter? Hvordan kan man bidra til en miks i beboergrupper også i slike områder? Hvordan få indre byområder til å bli gode og aktuelle bosteder for 'alle'?
- Hvor bør målpunkt ligge? Hvilke avstander er akseptable for gående og syklende?
- Hva vet vi om samfunnsøkonomi og mernytte av konsentrasjon av bosatte og aktiviteter?
- Hvilken betydning har det å flytte statlige funksjoner mer sentralt i mindre byer?

Statlige virkemidler

- Er nullvekstmålet realistisk? Er det realistisk overalt?
- Hvordan tilpasse statlige virkemidler (pakker) til mindre byer?
- Forhold mellom byer og omland med motstridende interesser: Hvordan kan utfordringer løses? Kan staten gjøre noe med dette?
- Hvordan få folk til å velge miljøvennlig transport, hva skal til av virkemidler, og hva er faktisk realistisk å få til? Og hvor ligger grensene?
- Statens rolle mtp. infrastruktur i byer blir mindre: Er det behov for endring i finansiering?
- Konsekvenser av regionreformen?

Aktører og samhandling

- Hvordan få medvirkende aktører i by og stedsutvikling til å tenke og jobbe tverrfaglig? Hvordan få byråkrati, administrasjon, departementer, mv. til å jobbe på tvers? Hvordan sikre bred medvirkning?
- Hvilke sektorielle endringer må til for å få gode løsninger?

Målsettinger og tiltak

- Hvilken kunnskap trengs på ulike nivåer for å nå målene som er satt på de ulike nivåene?
- Hvordan påvirkes sluttresultatet av rekkefølgen på innføring av tiltak/virkemidler? (eks. forholdet mellom bilrestriktive tiltak og økning i kollektivtilbudet)

Sosiale hensyn og holdninger

- Hvordan bygge urban mobilitet og urban mobilitetskultur på steder hvor 'ingen' er urbane?
- Hvordan kan sosial infrastruktur innpasses i en by på måter som gir en gangbar/sykelbar hverdag for småbarnsfamilier? Er det faktisk slik at småbarnsfamilier mener de ikke kan gå og sykle eller reise kollektivt?

Gange

- Hvordan øke gangandelene? Hvilke avstander er akseptable?
- Hvordan få flere til å gå til og ta bussen?

Sykkel

- Hva er smarte løsninger for å øke sykling? (f.eks. sykkel og tosidige løsninger vs. separat sykkelvei med fortau)?
- Hvorfor får man ikke opp sykkelandelen, selv i 'sykkelbyer' (som Lillestrøm)?
- Effekter av elsykler på sykkelbruk og transportmiddelfordeling?
- Hvordan påvirker trafikksikkerhet hvilke sykkelløsninger som implementeres og ikke, og hvilke av disse er gode og mindre gode?

Kollektiv

- Hvordan fysisk tilrettelegge for bussene i sentrumsområder hvor det allerede er kamp om arealene og mange hensyn som må tas?
- Utforming av kollektivtilbudet: Må alt helt inn i sentrumskjernen, eller er det mulig og mer effektivt å ha det rett utenfor i dedikerte traseer med hyppige avganger?

Bil

- Hvor mye kan du begrense parkering i sentrum før det ikke lenger er attraktivt når man har 'fri parkering' utenfor?
- Hva er gode parkeringsløsninger på mindre steder?
- Hva er forskjellene på bomringer vs. veiprisning mtp. restriktive effekter, sosiale konsekvenser, mv.?
- Hvordan plassere/lokalisere bompengeneinnkreving for å 'treffe' ønsket gruppe?
- Finnes det alternativer til å bygge ny/utvide eksisterende vei, også i by (E39)? *Må vi bygge vei?*
- Riksveger i byer: Hvordan ta i bruk og omforme eksisterende infrastruktur til bygater, og fortsatt ivareta det nasjonale behovet?

RTM

- Hva er RTM, hvordan brukes RTM, og hvordan forstås RTM og resultatene av ulike grupper?
- Hvor relevant og korrekt er faktisk RTM?
- Hvilke konsekvenser får bruk vs. ikke-bruk av RTM i ulike prosesser?
- Bruk av RTM i byutvikling og planprosesser: Er det RTM som bør bli bedre, eller trengs det andre verktøy?

Sentrum og handel

- Hvordan utformes og brukes handelsanalyser, hva er de gode til og hvilke fallgruver bør man se opp for når man utformer/leser en handelsanalyse?
- Hvordan få mer levende sentrum, også i små og mellomstore byer?

Reisevaner:

- RVU blir fort gammel. Er det mulig å raskere få oppdaterte tall på reisevaner? Fra hvem, hvilken kvalitet er det på dette, og ivaretas personvernet? Er det utfordringer knyttet til dette?

Reiseliv, stedsutvikling, kultur og klima.

- Hvordan bruke stedsutvikling som destinasjonsutvikling og turisme til stedsutvikling?
- Hvordan tilrettelegge for hyttebygging/hytteturisme som bidrar positivt til kommunen, uten å gå på bekostning av lokale tilbud? (feks. lokalisering av 'hyttetilbud', matbutikker, «hyttesentrum» med butikk og utested, mv.)
- Finnes det alternativer til privatbil til hytta?

Hvordan bidra til forskningen?

- Kommunene må ikke være redd for å innføre midlertidige tiltak, forsøk i praksis, mv., da dette er viktig for forskningen på norske byer.
- Ting som skjer i egen kommune bør dokumenteres før/etter, for å bidra til mer data og bedre kunnskap om effekter av ulike tiltak.
- Offentlige aktører kan bidra til bedre kunnskapsgrunnlag ved å dokumentere effekter og konsekvenser av tiltak og endringer som de gjennomfører (endringer i p-regulering, kollektivtilbud, mv.).